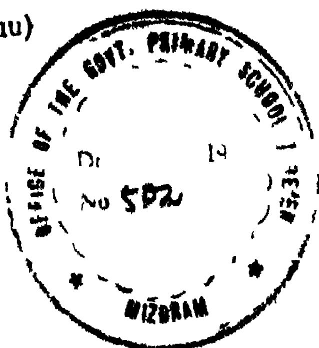
SERKAWN GRADED READERS

BOOK – 2.

Serkawn Graded Readers

Book 2

(Mizo Thawnthu)

Buatsaihtute:- Pi Nuchhungi & Pi Zirtiri

Twelfth Edition 1977 5,000/ Copies

PRINTED AT THE BAPTIST ASSEMBLY PRESS & BOOKROOM
LUNGLEI 1977

Serkawn Graded Readers

Book 2

(Mizo Thawnthu)

Buatsaihtute.- Pi Nuchhungi & Pi Zirtiri

Eleventh Edition 1977 1,0000/ Copies

THU AWMTE

Bung		Phek
1	Hungmu leh Thaltea Thu	1
2	Chala leh Thangi Thu	4
3	Durumanga leh Dâidimi Thu	6
4	Sazaltepa leh Bakvawmtepu Thu	9
5.	Ngaiteii Thu	12
6	Chepahakhâta Thu	15
7	Râldawna leh Tumchhîngi Thu	19
8	Chhawnthuaneihlala leh Tuanpuii Thu	24
9	Keimtungi leh Khualtungamtâwna Thu	29
10	Lasiri leh Lasari leh Thangsîra leh Thangzaia Thu	34
11	Chhura Lêngui	42
13	Chhura Rawngbâwl	43

Serkawn Graded Readers

Book 2

5 Runginu leh Thialtea Thu

Vawi khat chu Thialtea hian Runginu hnênah "Runginu, vawiin chu ka the hual i lo duh ang a ti a. Runginu chuan, 'Kei zawng ka lâwm ve thei si lo va, a hmin tha min thlâk duh ve awm lo êm mai' a ti a. Thialtea chuan, "Thlâk duh e, a hmin tha tha ka thlâk dâwn chein a" a ti a. Runginu chuan, 'Min thlâk ve dâwn chuan ka duh e' a ti a an kal ta a. A the lawh tur chu an va hmu a, a hmin tam hle mai a. Thialtea chuan, "Runginu a bulah khân lo awm rawh le, ka han lo ang e," a ti a. Runginu chuan, "Aw le" a ti a. Thialtea chuan a han lo va a hmin tha tha chu a ei tluai thuai a, a eina pil hawng chauh chu a thlâk ta a. Runginu chuan, 'Thialte, a hmin tha kha min han thlâk ve rawh, i eina pil chauh min thlâk a ei tur a awm lo ve" a ti a. Nimahsela Thialtea chuan a thlâk duh chuang lo va Runginu chu a lung a chhe hle a, a tap a tap ta a. A tah lai

chuan sazuk 'n a lo kal a, "Runginu, engahnge i tah koh koh le?" a ti a Runginu chuan, "Thialtean thei lawhpuiah min sâwm a, 'A hmin ţha ka thlâk ang che,' a ti a, min thlâk leh duh si lo va, ka lung a chhia a, ka ţap a ni," a ti a Sazuk chuan "Hau ta che, ' a ti a Runginu chuan, "Ka hau ngam lo, min vêl ang, ' a ti a Sazuk chuan, "A velh dâwn che chuan ka chhan ang che," a ti a Runginu chuan a a hau ta a —

'Thiala, Thiala, Thialtea
I vunte kha rai hir hiar
Sahdâlah tla ri pem tla ri pem
Zâwnga kal ţheu ţheu '

a han ti a Thialtea chuan a haw êm em a, a chhuk thuai thuai a Runginu chu a vel ta nek a Sazuk lah khân a chhan ngam si lo va a tlânsan ta daih a Thialtea chu a lâwn leh ta daih a, thei chu a ei leh ta mial mial a Runginu chu a ţap zêl a Savawm hi a lo kal leh a "Runginu, engatinge i ţah?" a ti a Runginu chuan, a sawi dân pângngai khân a lo sawi leh a Savawm chuan "Hau rawh, ka chhan ang che,'' a ti a. A han hau leh a, nimahsela a lo chhan ngam leh ta bik lo va Thialtea chu a zuk chhuk a a vêl leh ta nek mai a Ram sa dang dang an lo kal a, an hautîr zêl a, mahse an chhan ngam lo leh ţhîn a.

Nakinah chuan sakei hi a lo kal ve a. "Rungi-nu, engatinge i ţah?" a ti a Runginu chuan a sawi dân pângngaiin, "Thialtean thei lawh puiah min sâwm a a hmin ţha min thlâk ve duh lo va, ka ţap a ni," a ti leh a Sakei chuan, "Hau rawh ka chhan ang che," a ti a Runginu chuan 'I lo kal hma pawh hian ram sa dangte pawh an lo kal a, 'Hau rawh ka chhan ang che, min ti a ka han hauvin min chhan leh ngam si lo va min vaw leh nek mai ţhîn a, ka hau ngam tawh lo ve" a ti a Sakei chuan, 'Kei chuan ka chhan ngam ngei ngei ang che hau rawh,' a ti a Runginu chuan a hau dân pangngaiin -

'Thiaia Thia a Thialtea
I sun te kha rai hir hiar,
Sahdâlah tla ri pem, tla ri pem
Zawnga kal ţheu theu,'

a han ti leh a Thialtea chuan a zuk vêl leh dawn a sakei chuan a eh ta da h a Runginu chu a hawng len ta a

THILTIH TÛRTE

1 Runginu chuan a haw hnuin lova a awmi laia a chunga thil lo thlengte chu a ţhiante hrilh dâwn ang sela, engtinnge a sawi dan tura i rin kim takin ziak rawh.

2 Ram sa chi hrang hrang an awmkhâwm lai khân sakei chuan Runginu leh Thialtea thu

sawi hrith sela eng angin nge a sawi ang i rin dan tiak rawh

2 Chala leh Thangi Thu

Chala leh Thangi hi an naupan lai pa ha nu leh pa thu zawm thiam tak mi an ni ve a. Tichuan an lo seilian deuh deuh va, an lo tla valin an lo nula ta a An inhmangaih ta êm ê n a. An awmna khua chu Khawlung a ni a Chu khua chu chhak lam Pawihovin an rawn run ta phut mai a Thangi chu râl chuan an man ta daih mai a Chala erawh chu man loh pâwlah a tang hlauh va tichuan Thangi neu chuan an lo inthen ta daih mai a Chala chuan chung thawin chu a hlut chuan a lungngai êm êm a, a tap a tap ta mai a, a tâwpah chuan a lam tûra kal a tum ta a 'Thih leh thih Thangi tel lova awm chi nun pawh a nuam chuang hlei nem' tin, a zawng tûr chuan râl ramah chuan a kal ta a

Thangi chu râl rama a awmnate lo lamah amah chauhvin a lo feh a, a lung a lêng khawp mai si a, hua thawh zai pawh rêl lo hian thlam tlaitlânah hian a thu a, hla a lo sa der dei ma a

"Mi la ngai maw, mi la hawi ve maw,
Ka lung li khan mi la ngai ve maw?"

tiin Chutih lai tak chuan Chala chu vauvah chuan a lo awm hlauh va, a zai chu a han hriat

veleh Thangi a ni tih a hre thuai a, hla bawk in a han chhâng ve a —

"Ka la ngai che ka la hawi ve che
Ka rawn zawng che mi tukram lovah."

a han ti ve ta a Chala chuan a va pan phei a, a pawm chawt a an infâwp a, hlim tak mai chuan Chala awmna khaw lamah chuan an hâwng dûn ta a

"Tûnah chuan kan inhmu leh ta a kan inhmangaihna chu i tizual deuh deuh ang," an ti a Tin, kalkawngah chuan tui a lo lian ta pût mai a an mangang rilru hle mai a, tlangvâl chuan nula chu, 'Ka nghâwngah hian mi kuah tlat la ka hleuhpui ang che,' a ti a Tichuan a hleuhpui a mahse nula chuan a vawn chu a thlah palh ta hlauh mai a, a tla ta vang vang a Chala chu a mangang êm êm a, a han zawn lah chuan a hmu si lo va Amah ngawt chuan râl ramah ni nga a zawng a, zan ruk a riak a Tichuan an khaw lamah hâwn a tum ta a

An khua chu a han thleng a, zû an lo indur dur mai a zu pawh chu a in ve duh lo va A hmangaih tak râl rama awm a han hruai chhuak a a khua pawh a thlen si loh avâng chuan ṭhian pawh a pâwl duh lo va, ni engemaw zât lai chu a inchhûngkhung t'at mai a

"Ka lungdi e Tiau lui a chan chuan
Chawltui ningzû ka dâwn thiam lo ve"

tih hla hi a sa ţhîn an ti Khawngaihthlâk tak leh inhmangaih takin an inţhen ta a ni.

Mizo thufing chuan, "Hmangaihte nên chuan kâwl pawh vêl hnial a ni lo,' tih a ni a He thawnthua tlangvâl hi a mi hmangain chu zawng chhuak tûrin thih pawh dâwn lovin, kâwl vêl pawh huamin a chhuak a ni a Chutichuan kan Mizo thufinga, "Hmangaihte pan tûr emaw, anmahni nên emaw chuan kâwl pawh vêl hnial a ni lo," tih zâwk tûr a ni âwm e

THILTIH TÛRTE

1 Lehkhabu entawnin ziak dân mawi berin Thangi hla sak kha ziak rawh

2 Tin Chalan hlaa a chhânna thu kha ziak bawk rawh Tin, Chalan hla dang a sak kha ziak bawk rawh

3 He thawnthu tâwp lama Mizo thufing chuang tel hi ziak rawh

4 Mizo thufing dang panga ziak rawh

3 Duhmanga leh Dardini Thu

Hmân lain Duhmanga leh Dârdini hi an inhmangaih êm êm a Duhmanga chu lal fapa a ni a Dârdini erawhchu hmeithai fa a ni a Duhmanga chuan Dârdini hi nupuia neih a ţum ta tlat a Nimahsela mi chhia a nih avângin

a nu leh a paten an duhsak lo tlat mai si a Nimahsela a hmangaih êm êm avângin a nei lui ta a Duhmanga chu ramchhuak mi tak, sa kâp thei tak a ni a

Vawikhat chu a ramchhuah hlânin a nu leh a pate chuan a nupui chu an lo mâk sak ta a Dârdini chu a lung a lêng êm êm mai a, hla a phuah ta a Hetiang hian —

"Duhmang kâwlah raın hrâng ngai ngai
A iâwl tampei maw ni hnah,
Kan dum fu leh banal kuat lai,"

a ti a

Duhmanga ramchhuak chu a lo hâwng a an lunglên thute sawi duhin an inkâwm an inkâwm leh ta a An inhmangaih êm êm si a a tâwpah chuan an innei lui leh ta a Duhmanga chu nupui dang neih sak tâl an tum a a ramchhuah hlân bawkin Dârdini chu an lo mak sak leh ta a Duhmanga tân chuan ram danga mi lal fanu hmêltha tak mai an neih sak ta a Dârdini chuan Duhmanga hnênah, 'Tunah chuan i nu leh i pa duhthusâm tak i anpui, lal fanu i nei ta a, inchhungin in hlim tawh ang a, kei erawh chu lunglêngin ka tap ka tap mai dâwn ta a nih hi " a ti a Chu mi thu chuan Duhmanga ril-ru a khawih êm êm a, chuvâng chuan lal nula a neih chu ni thum lekah a ma leh ta mai a

Dârdını bawk chu a neı luı leh ta a. Chu mı hnuah chuan reı tak thang tûrın a ramchhuak leh ta a Chutıa a ramchhuah hlân chuan a nu leh a pa chuan a nupuı chu an lo mâk sak leh ta a. An mâk zın êm avâng chuan Dârdını nu thın a ur ve ta thung a Khaw hla taka mıten an lo be ve hlauh kher bawk sı a, chu mıte chu a neıhtîr ta a

Duhmanga ramchhuak chu a lo hâwng a, Dârdını chu a lo awm ta sı lo va Chu veleh Dârdını nu hnênah chuan a va kal thuaı a, "Khawıahnge Dârdını?" tıın a va zâwt a A nu chuan, "I nu leh ı paın an duh lo êm sı a, nang leh anı chu awm dûn theı ta hek lo che u, khaw dangah pasal ka neıhtîr ta " a tı a Tı chuan Duhmanga chu a mangang ta êm êm a, a lung a lêng êm êm bawk sı a, chaw pawh a eı puar hleı theı ta hauh lo maı a Tıchuan a lo kîr leh mahna tıın kum thum a nghâk a, nımah sela, a lo kîr leh ta lo va Kum thum a ral hnu pawh chuan a lung a lêng zual ta deuh deuh maı a. Duhmanga chuan a nu hnênah, "Ka nu, chaw mı fûn la, buhfaı ıpah thun la, Dârdını hnênah ka kal dâwn e," a tı ta ngat maı a A nu chuan a sıamsak a, a kal ta vang vang maı a

Dârdını awmna khaw daı kıang a va thlen chuan tuıhah chhuakvâk thâwm leh hmêl a hrıa ın a hmu lo va, mak tıın a ngaıh a ţha lo êm êm a Nakınah chuan pıtar tuichawı tûr hı a va hmu a

"Eng tizia nge in va reh ve le?' tiin a zâwt a, Pitar chuan, "Dârdini raichehin a thi a, kan awm vek a ni" a ti a Tichuan Duhmanga chu a thlânah a ṭap a tap ta mai a Thlân iovah ni thum lai an lo dah tawh a 'Thlân kawngka hi hawng ula, ka lung a lêng em a zan khat chauh a kiangah ka mu ang a ka mut man ka chawi ang e' a ti a Tichuan an lo remti a, a mu ve ta a Tichuan, "Dardini a thih tawh si chuan kei pawhin nun nuam ka ti bik lo ve," a ti a Ama thal kenin a intihlum ve ta a Dardini nên chuan an phûm dun ta a

THILTIH TÛRTE

Duhmanga tih dânte chu ṭha i ti nge ti lo? A tih dân ṭha leh tha lo i tihte chu i hriat dân angin kim tak in ziak rawh

4 Sazâltepa leh Bâkvawmtepu thu

Himânlai hian ramsa zawng zawng hi an inrawn khâwm a, "Kawngpui i siam ang u," an ti a Sakhi te, sazuk te, sanghal te, sa zawng zawngte chu an kal ta a Chu mi zîngah chuan Sazâltepa hi a tel ve a, mi vir tak a ni a Kawng chu an han sial fai ta hun mai a Kan kawng rihfai hi tuman tih bawlhhlawh lohvah, a tibawlhhlawh apiang chu eiah" an ti a An kawng rihfai hnu chuan Sazâltepa chu a va kal a Tlum pui hi kawngah chuan a lo bawk a, a lo mawm

hmiar mai a, ei atân a ît ta êm êm mai a, tih dân tûr remchâng a ngaihtuah ta a Kalkawng chu a va tibawlhhlawh a, tlumpui chu a ei ta daih mai a Chumi hnu chuan sa dangte chu an kawngah khân an va kal leh a, êk an hmu ta a "Sazâltepa, engahnge kalkawng i tihbawlhhlawh ni? Kawng tibawlhhlawh apiang chu ei zêlah kan tih kha, kan ei ngei ang che maw le!" an ti a Sazâltepa chuan, "Ka tibawlhhlawh awzâwng hlei nêm, tlumpui a nih kha, keiman ka va hmu a, ka ei daih tawh nghe nghe asin," a lo ti a

Nimahsela an awi duh lo va, ei an tum a, an ûm ta vak mai a Sazâltepa chu a tlân a tlân a Bâpvawmtepu hi a va hmu a, "Ka pu min hum rawh," a ti a Ani chuan, "Ka nau awmah i awm duh lâwm ni?" a ti a 'Duh e ' a ti a Bâkvawmtepu hnênah chuan a awm ta a, nau chu a awm sak ţhîn a, Bâkvawmtepu chu ni tinin a feh ţhîn a Ni khat chu Sazâltepa chuan âr hi ei atân a ît hle mai a, a ei ta mai a Tlaiah chuan Bâkvawmtepu feh chu a lo hâwng a, "Ka pu, vawiinah ka nau a tlei lo va, âr a ngên a, ka talh ta mai," a ti a A tûk lehah chuan Bâkvawmtepu chu a zuk feh leh a Sazâltepa chuan vawk a lo ei leh a Tlaiah chuan a pu a lo hâwng leh a "Ka pu, vawiinah ka nau a tlei lo va, vawk ka talh ta mai," a ti leh a Bâkvawmtepu chuan, "A pawi lo ve, i nauvin a ngen

zawngin," a ti leh a A tûkah chuan a zuk feh leh ta a Chumi ni chuanin a nau chu a ei ta daih mai a A ei zawh chuan a tlân bo ta daih a

Tlaiah chuan Bâkvawmtepu chu a lo hâwng a Sazâltepa chu a lo awm ta hauh lo mai a Bâkvawmtepu chu a thinur êm êm a, phuba lâk mawlh a tum ta a Tin, Sazâltepa pawh khân a chungah Bâkvawmtepu a thinur dâwn tih a hria a, a theihtâwpin a invêng reng ţhîn a Lo hi a nei a, a feh ţhîn a, chu chu Bâkvawmtepu khân a lo hria a, a thlâmah chuan a lo châng ta a Sazâltepa chu a zuk feh leh a, râl aţangin, "Ka thlâm khu ka kohva a ei chuan mi an awm lo a ni ang," a ti a "Ka thlâm," a han ti vak a, Bâkvawmtepu khân a thu sawi kha a lo hre phâk a 'Ei," a ti ta vak a Sazâltepa chuan mi an awm tih a hria a, a hâwng ta daih a A tûkah chuan a zuk feh leh a, "Ka thlâm khu ka kohva a ei loh chuan mi an awm a ni ang ' a ti leh ta thung a "Ka thlâm," a han ti leh a Bâkvawmtepu chu a ei duh ta lo va, Sazâltepa chuan mi an awm tih a hria a, a hâwng leh ta daih a

Bâkvawmtepu chuan engtin mah a ti thei lo tih a hriatin a thlâm bu'ah chuan sazuah a chang a, kua a hreuh ta a. Sazâltepa chu a feh leh a, a thlâm bul chu a zu thleng a, mi vir tak ngang kha a nih avângin sazu kua chu a hmu a, a lâwm hle mai a, a lai ta sauh sauh va A

han zen a, Bâkvawmtepu khân a lo seh vak mai a, a sehhlum ta der mai a ni an ti

THILTIH TÛRTE

1. He thawnthua sa hming chuang apiang hi ziak rawh.
2 Hêng sa zîngah hian eng hi nge mak ber?
3 Sazâl leh Bâkvawm in hmu ngai em? In rin dân angin a lem ziak rawh

5 Ngaiteii Thu

Ngaiteii leh a pi hian bâl an cho va, an vauvah chuan lipui thûk tak hi a awm a Chu li chu Ngaiteii pa tlâkhluimna a ni a chuvângin tuiah chuan, "Ngaiteii pa thlarau a awm,' an ti ṭhin a Ngaiteii leh a piin bal an chawh lai chuan Ngaiteii chu a tui a hâl ta êm êm a, a pi chuan a zuk lâk sak a. Ngaiteii chuan a han in a, mahse rei lo teah a tui a hâl leh ṭhîn a, a pi chuan, 'Ngaite, nangmahin zu in mai rawh, ka hah tawh êm mai, amaherawhchu, 'E khai!' zu ti hauh suh ang che, i tih chuan a ṭha lo vang," a ti a Ngaiteii chuan, "Aw le" a ti a Tui in tûr chuan a kal ta a Tui chu a zuk hmu a, a lo tling dum kûk a, a pi thu sawi kha a theihnghilh a. "E khai!" a han ti a Chu veleh tuiah chuan a tla ta a Ngaiteii chu a thangrei tak êm avâng chuan a pi chuan "Ngaiteii khân ka thu sawi a

theihnghilh ta a ni ngei ang e, tuiah a tla ta a mih ani," a ti a, zawng tûrin a kal ta a Sakhi nupa hi a va hmu a, "Khitea nu, Khitea pa, Ngaiteii awmna hria che u maw?" a ti a, Sakhi chuan,

"'A hmuh chu kan hmu a,
'Tuipui ralah Tiau râlah,
'Ngaiteii pa'n va lâk e,"

an ti a A pi chuan, "E khai! a pa thlarauvin a lâk zuk nia le,' a ti a

Rei lo têah varung nupa hi a va hmu a sakhi nupa a zawh ang bawk khân a zawt leh a Anni pawh chuan sakhi nupa chhân dân bawkin an lo chhâng ve leh a Lipui chu a va thlenga tui chhûngah chuan Ngaiteii chu a hmu ta a A pi chuan, 'Ngaite, ka lo ţum thla dâwn?' a ti a Ngaiteiin 'Aw le, ' a ti a, a zuk ţum thla a Ngaiteii chu a pi a hmuh leh avângin a lâwm êm êm mai a. A pi chuan, "Khawiahnge i pa thlarau chu a awm?" a ti a Ngaiteii chuan, 'Tûnah chuan a feh a, nakinah rûlan a chang ang a, a lo hâwng ang," a ti a Tlaiah chuan a pa thlarau chu rûlah a chang a, a lo hâwng a, a inkual ta rui a Rei lo tê achinah chuan mihring ah a lo chang leh a Ngaiteii pi chuan, "Ngaiteii hi ka hâwn leh dâwn e," a ti a A pa chuan, "Aw le, i kalpui thei e, nimahsela rei lo tê chauh han awm sela ka hnênah hian lo kal leh rawh se," a ti a Ngaiteii leh a pi chu lâwm takin an

hâwng ta a Ngaiteu chu rei tak a lo awm ta a, a pa awmnaah chuan a kal leh duh ta lo va.

A pa khân lo kal har a ti êm êm mai a, a awmna tui chu a tilian ta chiam a, Ngaiteu chu a ngên a, tuilian ri chuan, "Ngai, ngai, ngai!" a ti a Ngaiteiite khua chu a chîm dâwn takngial a Mite chuan, "Ngaiteu vângin kan khua tuiin a chîm takngial dâwn hi le, engtinnge kan tih tak ang?" an ti a Mi ţhenkhat chuan, "Ngaiteu puan kha tuiah thlâk ula a ţha ang e," an ti a. An han thlâk a, tlêmin a lian chu a kâm deuh va, nimahsela a kâm rei lova, a lo lian leh ta pûngpûng a "A samkhuih kha thlâk rawh u," an ti leh a An han thlâk leh a, tlêmin a kâm leh a, mahse a kâm rei lo va, a lo lian leh ta a 'A banbun kha thlâk rawh u," an ti leh a, an han thlâk leh a, tlêmin a kâm leh a

A tâwpah chuan, "Ngaiteu hi kan thlâk mai loh chuan kan vaiin kan boral vek dâwn alâwm," an ti a Ui êm èm chungin Ngaiteu chu an thlâk ta a, tui lian chuan a la ta a Tuiliamin a lâk hnu chuan tui chu a kâm ta suai suai a, Ngaiteu chu an ui êm êm a, an ţap an ţap a, an ţah hla chu:—

"Ngaite hîp,
Chhimthlipui maw i tuar a,
Khuangruah sûr maw i tuar a,
Ngaite hîp," an ti a".

Chu hla chu tûn thlengin naupang infiamna hlaah an la hmang fo a ni.

THILTIH TÛRTE

1 "E khai!" tih ain Ngaiteiin engtinnge a tih zâwk ang?

2 Mite chuan, "Ngaitei avângin kan khua tuiin a chîm takngial dâwn," an ti a Chuvângin tui a lo kâmna tûrin engtenge tuiah an paih? Indawt zêlin sawi rawh

3 Ngaiteii chu miten an ui êm êm a, an ṭap an tap a, chu mi an tah hla chu lehkhabu entawnin mawi takin ziak rawh

4 Sâp naupang pakhat hnêna lehkha thawn tûr ziak la, chutah chuan Ngaitei thu hi i duh angin hrilh rawh

6 Chepahakhata Thu

Chepahakhâta hi tlangvâl hmêl chhe tak a ni a Nupui pawh a hmuh zawh loh avângin rei tak nei lovin a awm a, a tâwpah chuan nuipui a hmu ta tâwk a A nupui chu dawithiam a lo ni hlauh va, changêl hmun nasa tak hi khaw ropui deuhvah a han dâwi ta mai a, anmahni chu lal an lo ni ta reng a Chepahakhâta chuan nuam a ti êm êm a, fanu an han nei a, an lâwm hle a Chepahakhâta chu a va lêng a, mite chuan an lo tiṭha êm êm a, sû te an zûk a, ran te an talh

bawk a A lêng chuan hâwn loh nachâng'a hre ta lo va, rei tak a lêng ta a. A fanu kha thing phur thei a lo ni a, a nu chuan a hnênah "Chêmtê, i pa lêng a lo haw har êm mai, va ko rawh," a ti a. A fanu chuan a va ko va, "Ka pa, lo haw rawh, ka nu in a ti e" a va ti à Chepahakhâta chuan, "Aw le," a ti a Nimahsela rei tak hnuah pawh a la haw duh chuang lo va a nupui chu a thin ur hle a "Chêmte, i pa va ko leh rawh," a ti a "Ka pa lo haw tawh rawh, ka nu thin a ur hle a ni," a ti a A pa chuan, "Aw le ka lo hâwng ang,' a ti a Nimahsela a hâwng duh leh chuang lo va rei tak a la awm ta a A nupui chu a thinur êm êm a 'Chêmtê, i pa va ko leh la, a lo haw duh loh chuan kan kal bo daih dâwn nia" a ti a A pa hnênah chuan, 'Ka pa, lo haw tak tak rawh, i lo hâwn loh chuan kan kal bo daih dâwn e," a ti a Chepahakhâta chuan, 'Aw le ka lo hâwng tak tak ang' a ti a Nimahsela hâwn rêng rêng chu a tum leh ta lo va A nupui chu a thin a ur a, an khuate zawng zawng kha chhangêl hmunah a chantîr leh ta vek a, an ni ta chuan Pu Vâna hnênah an chho ta daih a

Chepahakhâta muhîl chu a han harh a, a awmna chu ramhnuai chhangêl hmun hlir a lo ni ta a "Ka mumang lam emaw ni chu le?" a ti a ti ta a Nimahsela a mumang chu a lo ni si lo va, ei tûr nei lo chuan a vâk a vâk ta

mai a Chuta a vâk a vâk chu vân atangin a fanu khân a zuk hmu a "Ka nu, ka pa chu riltâmin khu a vâk a vâk mai," a ti a A i u chuan "I khawngaih em chuan lelto phai thei lo kha thlâk ta che a ti a, a zuk thlâk ta a Chepahakhâta chuan a riltâm apiangin ei tûr a nei thei ta to va

Vai la'pa k' uaah hian a va kal a a hu el a ehhiat em av ingin chu lal chuan a lo haw vian mai a "Chepahakhât chaw khawihah mel ang kei ai a i khawih tam zâwk loh chuan ka tihlum ang che" a ti a Vai lal chuan a khuaa chu chaw a chhumtir țeuh va, an han khawrh ta a tam tak an khawih a Vai lal chuan a khawih zo thuai a Chepahakhata crawh chuan a khawrh zo thei ta lo va Vai lal chuai, '\ bel kha vi ak koh sak ta h rawh u" a ti a an vuak keh sai a, amah chu hmâwng lêiah an z p ta da l i Chut'h lai huan a awn a tu ng an chua vai a 'eh vakulhovin zo an te' ta a Vai a in a an 'an a, vakul chuan zo an tan a An ... êl tu chu Mizo nge tung ang Vai" tin hi a ni a Va va chuan, \ ai chu an f ng zawk ang Nufa ni si inang reng an le kal ang a m zo huan a nu leh a fa zâwk an me lo vang, a ti a Vakui chuan, Chungte mai mai chu an pahnihin han vaw vak i'a a nu chuan, 'Awi ch mta,' a ti ang a, a fa chuan 'Awi ka nu,' a ti ang chu," a ti a 'Bâwng

an rawn kai leh ang a, a lu lam leh a mawng lam hriat loh a ni ang a, Mizo chuan an hre leh lo vang," vaiva chuan a ti leh a Vakul chuan, "Bâwng chu an hnawt ang a, a lu lam-ah chuan a tlân mai ang chu," a ti a Vaiva chuan a dang a sawi leh a. "Thûl a ke lam leh a chhîp hriat hauh loh an rawn zâwn ang a, Mizo chuan an hre hauh lo vang," a ti a Vakul chuan, ' An hria ang, thûl chu an letling ang a a chhîn chu a tla ang a, an hre mai ang," a ti a, Chûng zawng zawng chu Chepa hakhâta chuan a lo hre vek a. Savate chu an thlâwk darh leh ta a

An darh hnu chuan Vaiho leh Mizoho chu fin inel tûrin an lo kal chiam a Vaiho chuan nufa inang reng an rawn hruai a Mizo chuan a nu leh a fa chu an hre thei lo va ' Chepaha-khâta pawh khian ring ve rawh se,' an ti a Chepahakhâta chuan tiang a la a, a han vua a A nu chuan "Awi chêmtê,' a ti a, a 'fa chuan, "Awi ka nu,' a ti a, an hre ta a Tin, Bâwng, a lu leh a mawng lam hriat loh chu an rawn la leh a, Chepahakhâta chuan a han hnawt a, a lu lamah chuan a tlân ta a Thûl pawh chu an rawn zâwn leh a, Chepaha-khâta chuan a han letling a, a chhîn chu a tla ta mai a Chepahakhâta avâng chuan an hre ta vek a, an lâwm êm êm a Chepaha khâta chu thing kâkah an zep leh ta lo va,

THILTIH TÛRTE

Hêng thu zawhnate hi kâin emaw, ziakin emaw chhâng rawh

1 Vawi engzâtnge a nupuiin Chepahakhâta lo haw tûrin a koh? Tunge a kohtîr?

2 A tîrah engtinnge a kotuin a koh? Engtinnge Chepahakhâtan a chhân, indawt zêlin kim takin ziak rawh

3 Nufa inang tak kha a nu leh a fa engtinnge Chepahakhâta khân a hriat?

4. Bâwng a lu lam leh a mawng lam inang reng an rawn kaihin a lu lam engtinnge Chepahakhâtan a hriat theih?

5 Thûl a chhip lam zâwng hriat hauh loh an rawn zâwn khân engtinnge a chhîp lam Chepahakhâtan a lo hriat?

6 Eng vângin nge Vai lalṭain Chepahakhâta tihhlum a duh?

7 Tutenge Mizo ṭan, vaivahovin nge vakulhovin?

8 Vaiva leh vakul lem hlumin siam ang che

Râldâwna leh Tumchhîngi Thu

Hmân lai hian khaw pakhatah tlangvâl hmêl ṭha tak Râldâwna hi a awm a Vawi khat chu a nu nêa an huan an thlo va, vanian rah himin seu têt hi a lo awm a Râldâwna chuan mawi a ti ta êm êm a "Ka nu, he vanian rah anga mawi nula hmêlṭha hi an awm ang em?' a ti a

A nu chuan, "Awm e, khu laiah khuan Tumchhingi a awm" a ti a Râldâwna chuan, "Zawng tûrin ka kal dâwn e," a ti a, a nu chuan rem a ti a, a kal ta a

In pakhat tha tak hi a zu hmu a, bang chhak ah a han perh thak a In neitu chuan, "Tunge kan in perh?" a lo ti a "Keimah Râldâwna," a ti a Tumchhîngite in a nih loh avângin a kalsan leh ta a In dang a hmuh apiang chu a zu zèl a nimahsela, Tumchhingi te in chu a la hmu thei lo to va

A tawp berah chuan Tumchhîngi te in chu a zu thleng a Tumchhingi chuan puan a lo iah a, daikhuang a thutphah a, silai a lo tlawh chhuan a "Engnge i duh le?" a lo ti a Ral dâwna chuan, a nu nêna an vaiman rah sen tak hmuh anga tha nula a zawng a ni tih leh amah Tumchhingi chu a zawng a ni tih a hrilh a Tumchhingi chuan "Kei mi duh i nih chuan ka nu leh ka pa hrilh ta che" a ti a Râldâwna chuan a han hrilh a, nupui atân a dil a, an lo remti ta a

Râldâwna leh Tumchhîngi chu an innei a, Tumchhîngi chuan a bungrua zawng zawng a keng a, an kal ta a Thui tak an kal hnu chuan Tumchhîngi chuan, 'Râldâwn, ka bungrua zawng zawng ka keng kim emaw ka ti a ka dâr samkhuih ka theihnghilh ta hlauh mai,' a ti a Râldâwna chuan, 'A nih loh leh, hmawng

lêrah khian ka lo dah ang chia, ka va kîr leh ang e," a ti a Tumchhîngi chu hmâwng lêiah chuan a dah a, a kir leh ta vang vang a

Rei lo têah chuan Tumchhîngi awmna hmâwng bulah chuan Phûngpuinu hian fangra kâwr a rawn chîl ta soh soh va Thinglêia Tumchhîngi thla chu leiah a hmu a, ama thla emaw a ti a mawi a ti êm êm mai a

'Ka takin eng chawi lovin,
Ka thlam ngun bun chhing chheng,
Thi awih chhing chheng," a ti a, a su

leh soh soh ţhîn a Tumchhîngi chuan thinglêr ating chuan a en reng a Nakinah chuan Tumchhîngi chuan, 'Phungpuinu, keima thla a nih kha" a zu ti a Phungpuinu chuan a hmu ta a Tumchhing, engtinngo i lâwn theih?' a ti a Tumchhîngi chuan A zanthalin ka lâwn mai' a ti a A zangthal chuan a han lawn dâwn chiam ţhin a, nimahsela a lâwn thei si lo va, a tla thûm leh dum ţhîn a. "Engtinnge maw i lawn theih tak tak le, min hrilh tha teh," a ti a Ani chuan 'A saisirin ka lâwn mai,' a ti leh a Phûngpuinu chuan a saisîra lâwn a tum leh a, nimahsela a thei lo va A lâwn dan a zâwt leh a Tumchhingi chuan a hrilh tak tak ta a Phûngpuinu chu a lâwn thei ta a Tumchhingi hnênah chuan, 'I puan kha ka lo sin hawh ang e," a ti a, a sintîr a A

kawr te, a ṭhi te, a banbun te, a incheina zawng zawng chuan Phûngpuinu chu a inchei a Tumchhîngi chu a dawlh ta daih a, amah chu Tumchhîngi-ah a chang ta a

Nakinah chuan Râldâwna a lo hâwng a Tumchhîngi chu a ang lo a ti ta êm êm a "Tumchhîng, i kutte chu a va zum ta sêl sûl ve!" a ti a "Sawtah sâwn Râldâwna a lo kal dâwn ka ti a, ka kawh nân che a zum a nih hi,' a ti a "Tumchhîng, i mitte chu a va tung ta ve!" a ti leh a "Sawtah sâwn Râldâwna a lo hâwng ang ka ti a, ka thlir nân che a tung zo vek a nih hi," a ti a Râldâwna chuan Phûngpuinu chu a chhawm hâwng ta a Mite chuan, 'Râldâwnan nula hmêlṭha tak mai Tumchhîngi a rawn hâwn dâwn e,' an ti a, an lo hmuak huai huai mai a. Kalkawngte an lo phiat fai a, an puante an lo phah hlawm a Phûngpuinu an hmuh veleh chuan, "E khai Phûngpuinu kal nân chuan ka puan ka phal lo," an ti a, an la ta vek mai a. Râldâwna chuan a inah a hruai lût ta a

Phûngpuinu chu daiah a va kal a, a luak ṭeuh va, Tumchhîngi kha a luak chhuak tel ta a Tumchhîngi chu theihaiah a ṭo ta a, a rah duh êm êm mai a, mite hian an chhar sup sup ṭhin a. Nimahsela Râldâwnan a va zawng ve a, a rah chhe ber pakhat chauh hi a hmu a

a inah a hâwnpui a "Ei tlâk pawh a nih loh hi!" a ti a, ditipah a zep ta mai a

Ni tin hian Râldâwna leh Phûngpuinu chu an feh ţhîn a An feh hlân apiang hian ditipa theihai inzep chu a lo zuang thla a, an chaw te a lo chhum sak diam a, rawng a bâwl zawh veleh chuan theihaiah a chang a, ditipah a inzep leh diam thîn a Râldâwna chuan a ţhenawmte zawng zawng chu a zâwt a, tuman an hre si lo va A tâwpah chuan Râldâwnan Phûngpuinu feh hlânin a châng ru ta a

Tlai lam a lo nih chuan Tumchhîngi chu a dân pângngaiin a lo zuang thla leh chhak a Chu veleh Râldâwna chuan a pawm ta chawih a, a lâwin ta êm êm a Tumchhîngi chuan, 'Min thlah rawh, theihaiah ka chang leh ang e," a ti a Nimahsela Râldâwna chuan a phal lo va Chutia an awm lai chuan Phûngpuinu feh a lo hâwng a 'Râldâwn, kawng min hawn rawh," a ti a, ani chuan a hawn duh lo va

Phûngpuinu chuan kawngkhâr a bawhthla a thinur takin a lût a Tumchhîngi a hmu a, a thinur lehzual a. Tumchhîngi leh Phûngpuinu chu Râldawna chuan a insualtîr a, Tum chhingi chu chem hriam tak a pe a, Phûngpuinu chu chem bil tak a pe a Tumchhîngi chuan Phûngpuinu chu a sâthlum ta a

Râldâwna leh Tumchhîngi chu hlim takin an innei ta a

II ILIIH IÛRTE

1 V .nuan iah mun chu eng ang nge kim takin hr hitiah iaw 'A lein pawh s'am iawl
2 Râ' lawnan T n h itingi a hmuh imasak ṭumin en gtinnge a a vin?
3 Tumchhingi chuan engtinnge Raldâwna a tanpui thin?
4 Râldawna kha a nupui nei lo haw lam khân miten en gtenge an lo tih?
5 Tin, Tumchhingi a'a Phûngpuinu an lo hmuh khân en tinnge an io tih leh iâk?
6 Heng thu hmang hian thu tâwi tê ziak rawh -
vang vang, sawk sawk em êm sup sup, sel sûl
7 Tumchhîngi chu Râldâwna na a awm hnuin a nu hnêna lehkhathawn tur ziak sela a chanchin hrilh vek sela, engtinnge a ziak ang? Chu mi a ziak dân tui i rin angin ziak rawh
8 Tumchhîngi lema Phungpuinu a chan hnu khân Râldâwnan a hnenah eng thute nge a awi? Phûngpuihu chi an engtinnge a chhân?

8 Chhawrtuineihlala leh Ṭuanpuii Thu

Khaw pakhatah hian nula hmêlṭha tak hi a awm a, anmahni chu miṭha ohhung an ni a Chu nula hming chu Tuanpuii a ni Vawikhat chu tlangvâl hmêl ṭha tak hi a lo zin a, chu

Mangvâl chu Chhawrtuineihlala a n a Chhawr-
tuineihlala chu a va leng chhuak a Tuanpui
chuan puan a lo tah lai hi a va hmu a ţha
a ti ta êm êm a, an inah chuan a va lêng a
Tuanpui chu a duh ta êm êm a Tuanpui
pawh chuan a lo duh ve hle mai a Chhawr
tuineihlala chuan Tuanpui nu leh pa hnênah
chuan neihah a dîl a, an lo remti a, an innei
ta a Chhawrtuineihlalate chu mi rethei an
nih avângin Tuanpui chuan hna a thawk
nasa êm êm thîn a thosite hian a seh vual
têt tut thîn a Chhawrtuineihlala nu chuan
Tuanpui chu a haw êm êm a Thosiin a seh
vualte chu 'Phâr i nih hi, i tenawm êm mai,'
a ti ţhîn a Chhawrtuineihlala chuan, a nuin
Tuanpui a haw êm êm tih chu a hria a, nimah-
se'a Tuanpui chu a hmangaih hle si a

Vawikhat chu Chhawrtuineihlala chuan ram-
vah a tum a, a nu hnênah chuan, "Ka nu,
hei ka ramvâk dawn a, Tuanpui hi engtin
mah lo tih suh ang che," a ti a, a kal ta a Tuan-
pui chuan mi lova, bâl a va phur thûr thûr a,
in a lo thlen chuan Chhawrtuineihlala nu
hnênah chuan, "Ka nu, khawiahnge bâl hi ka
hun ang?' a ti a Chhawrtuineihlala nu chuan,
"Kawmchhâra papuiah khân dah rawh," a ti
a. Tuanpui chuan a hmu si lo va Papui ka
hmu bauh lo mai," a ti a Chhawrtuineihlala
nu chuan, "Kha tiat papui pawh hmu thei hlei

lo, i duh leh hâwng daih rawh," a ti a. Tuanpuii chu a hâwng ta a A kal hnu lawk chuan Chhawrtuineihlala chu a lo hâwng a "Ka nu, Tuanpuii khawiahnge?" a ti a A nu chuan a tih dân te a hrilh a, Chhawrtuineihlala chuan "Engtin mah lo tih suh ka tih kha!" a ti a, a hau hrep a

Tuanpuii chu a ûm ta vang vang a Tuanpuii chuan lui hi a kân dâwn a, a lo dai mêk a Chhawrtuineihlala chuan chhawl hi a thliak a, tuiah chuan a zuk lenthlâktîr a Tuanpuii ngalah chuan a zu zem thlawrh a, Tuanpuii chu a han hawi chho va, Chhawrtuineihlala chu a hmu ta a A ni chuan a rawn pan a, "Tuanpui i haw leh ang," a ti a, a thlêm a thlêm a An kîr dûn a, in chu an va thleng leh ta a Chu mi hnu rei fe chinah chuan Chhawrtuineihlala chu a ram vâk leh dâwn a, a nu hnênah, "Ka nu, ka kal bo leh dâwn a, Tuanpuii hi lo hau hlek suh ang che," a ti a, a kal leh ta a. Ṭuanpuii chuan buh a va phur leh a, Chhawrtuineihlala nu hnênah chuan ' Ka nu, buh hi khawiahnge ka dah ang?" a ti a Ani chuan buh pang awm hlei lo hi, "Buh pangah khân dah rawh," a ti a Ṭuanpuii chuan " Ka nu, ka hmu lo" a ti a. Chhawtuineihlala nu chuan, Khâng buh pang pawh hmu thei hlei lo hâwng daih rawh," a ti leh a Tuanpuii chu a hâwng leh ta daih mai a, Chhawrtuineih-

lala chu a lo hâwng a Ka nu, khawiahnge Ṭuanpui?" a ti a A nu chuan a tih dânte chu a han hrilh a, Chhawrtuineihlala chuan a hau leh ta hrep a, Ṭuanpui chu a ûm leh ta a. Nimahsela Tuanpui chuan an in a lo thleng hman tawh a Chhawrtuineihlala chuan kîr leh tûrin a sâwm chiam a Nimahsela Tuanpui chuan, "Tûnah chuan kan in pawh ka thleng tawh si a, lo va haw ta la, kehme pâr hunah min rawn hruai ang che, amaherawhchu kehme pâra i lo kal loh chuan eng ang pawhin awm ila, i sawi thei tawh lo vang,' a ti a Chhawtuineihlala chuan, 'Aw le kehme pâr hun chuan ka lo kal ngei ngei ang !' a ti a a hâwng ta a

Chhawrtuineihlala chu a lung a lêng êm êm mai a, kehme pâr hun chu a nghâkhlel hle mai a An kehme tih chu a lo dang ve ve hlauh va, Tuanpui kehme tih chu buh a ni a, Chhawrtuineihlala tih chu kehme tak tak hi a ni a Tuanpui kehme tih chu a lo pâr ta a, nimahsela Chhawrtuineihlala chu a lo kal si lo va, Ṭuanpui chuan, "Kehme lah chu a pâr daih tawh si a Chhawrtuineihlala hian min duh ta lo a nih hi, a lo kal si lo va!' a ti a Pasal dang a lo nei ta a Chhawrtuineihlala kehme tih chu a lo par veleh chuan Tuanpui hruai tûrin a va kal a, nimahsela pasal dang a lo nei ta si a, "Engtiziange kehme par hun

kan intiam si a," a ti a Tuanpuii chuan, "Kehme chu a pâr daih tawh a lâwm, i lo kai si lo," a ti a

Chhawrtuineihlala chuan, "Kan kehme tih a dang a nih chu," a ti a, pawi ti êm êmin a hâwng leh ta a

THILTIH TÛRTE

1 Engvânginnge Chhawrtuineihlala nu chuan Tuanpuii a duh loh?

1 Chhawrtuineihlala nu chuan Ţuanpuii chungah a huatna chu engtinnge a tihlan?

3 Kehme chu eng hun lain nge a pâr ţhin?

4 Kehme par eng ang nge a nih kim takin hrilhfiah rawh A lem pawh ziak rawh

5 Tuanpuii kehme tih leh Chhawrtuineihlala kehme tih engnge a inan lohna?

6 Hêng thute hi hmangin thu tawi deuh ziak rawh,—

têt tût, thûr thûr, ngei ngei, mup mup vak vak

7 Pangpâr hming paruk ziak rawh Eng ang nge an nih hrilhfiah ţheuh bawk rawh A lem pawh ziak bawk rawh

8 Chûng pangpâr parukte chu eng hunah te nge an pâr ţhin ziak ţheuh rawh

9 Keimingi leh Khualtungamtâwna Thu

Khaw pakhatah hian lal a awm a, an lal chuan fanu hmêlţha tak leh fapa pahnih a nei a An fanu hming chu Keimingi a ni a Anmahni chu Keimi an ni a Chûng lai chuan an khaw piahah tlangvâl hmêl ţha tak, huaisen tak, themithiam tak a awm a, a hming chu Khualtungamtâwna a ni

Vawi khat chu Keimingi te khuaah chuan a han zin a, Keimingi chuan an tualah hian thing a lo ek a, Khualtungamtawna chuan a han hmu a, hmêl ţha a ti ta êm êm a Khualtungamtâwna chuan a kianga mite hnênah chuan "Khi laia nula thing ek khi tunge maw ni le?" a ti a Mite chuan, "Kan lal fanu Keimingi a nih khi," an ti a Khualtungamtâwna chu a thlen in tûrah chuan a innghat sawk sawk a, Keimingi te inah chuan a han lêng ta a. Keimingi chu a hmangaih ta êm êm a a nu leh a pa hnênah chuan neih atân a dil ta a A nu leh a pa pawh chuan an lo remti a Keimingi nên chuan an hâwng dun ta a Tin, Khualtungamtâwna chuan mi dang lakah fanu pakhat a nei a, chu mi chu a nula fê tawh a Khualtungamtawna chuan sa a kâp thei êm êm mai a, a sakah lu chu an banglaiah hian an târ ţeuh va, sakei lute pawh tam tak a târ a

Vawi khat chu vawk a talh dâwn a, Khualtungamtâwna chuan Keimingi chhûngte chu a chah ta a Tichuan Keimingi nuṭate pahnih kha an kal ta a Khualtungamtâwna in chhûng chu an va lût a, a bang laiah chuan sakei lute chu a lo intâr ṭhut mai a, an han hmuh chuan an nilruin an lainat hle mai a Zân chu a lo thleng a, an han mu a, an mut hnu chuan Khualtungamtâwna leh Keimingi chu an muhil bawrh bawrh mai a, an fanu erawh kha chu a muhîl ve lo va Chhuatah chuan Keimingi nutate kha an mu a, mi dangte chu an muhil vek tawhin an ring a, banglaia sakei lu intâr chu an tah ta a

"Ka u aw nger ngur,
I dam laia ram sa i hâwl a,
I thih hnua laibang i mawi
Ka û aw nger ngur,
Thingthu aw tlum zuk,
Khualtungamtâwna seh nân,"

an ti an ti ta mai a Chutia an tih chu Khual tungamtâwna fanu khân a lo hre reng mai a, a hlau ta êm êm mai a, a zun a tichuak der a, 'Ka pa, tho rawh, ka zun a chhuak e,' a ti a A pa chuan, "Va zung mai rawh, engmah hlauh tûr a awm lo ve," a ti mai a

Nimahsela a fanu chuan, "Ka ngam lo, min hruai rawh,' a ti ṭâl a A pa chuan a va

hruai ta a Pâwn an thlen chuan a fanu chuan, "Ka pa, kan mikhualte kha an ţap a, ka hlau êm mai!" a ti a, an tah hla chu a hrilh a Khualtungamtâwna chuan, 'Zuk ni taka le, hlau suh, kal rawh, i lût ang," a ti a, an lût leh ta a Mei an tuah êng a, an ditipah sazu awm hlei lo chu 'Khi pawh, khi pawh '! an ti a, an perh an perh ta mai a An mikhualte chuan an seh thei ta lo va "Nangni pafa chu eng tizia nge maw ni, zan laia zazu in peih in perh le?" an ti a Anni chuan, "Keini zawng kan dân ve rêng a nia,' an tih-an mai ţhîn a

A tûk chu khua a lo vâi a, Khualtungamtawna chuan "Khai le kan sawkpa chu i talh ang u hmiang, nangni tlangvâl ngal chakah va luh chhuak ta che u," a ti a Anni chuan, "Aw le,' an ti a, an va luh chhuak a, hukin an ûm ta zawr zawr mai a. Chutih lai tak chuan Khualtungamtâwna chuan an zakdawh tak maiah a thalin a kah chat chat mai a, an thi ta a

Chutia a nutate a thah tâk avâng chuan Kei iringi chu a thinur ta êm êm a, Khualtungamtâwna thihtheihna tûr ngawt chu a ngaihtuah ta a Khualtungamtâwna pawh chuan a hre reng a amah Khualtungamtâwna chuan dâwi a thiam êm êm a, Keimingi hnênah chuan "Keiming, nang engnge i duh ber, ka la ang e," a ti a Keimingi chuan a thihna tûr ngei

ni-a a rin chu a han sawi a "Hmâra nghal phusen ngho ka duh ber," a ti ta tlat a Khualtungamtâwna chuan, "Ka la ang" a ti a A ui a hruai a, a kal ta vang vang a Hmâra thing zawng zawng chu hmun khatah a dawi khâwm vek a, phuanberh hi a lo dawi tel hmaih ta a A dawi hnu chuan thingah a han lâwn a, châng a han tum raih a, nghnalphusen chu an lo chhuak dum dum mai a, Khualtungamtâwna chuan a thalin a lo kâp zat zat mai a Thing hrang hrangah chuan a tlân kai zêl a, a tâwpah chuan pakhat chauh hi tihhlum loh a nei a, a thing dawi hmaih phuanberhah khân a tlân kai hlauh va, a tliak a, a tla ta a A ui hnênah chuan, 'Va zualko ta lang mi tam tak an lo hâwng ang a, min han zâwn dâwn ang a, thing lian pui puitein min zâwn an tum ang a, an thei lo vang a, diin min zâwn rawh se Tin, kawngkaah min luhpui dâwn ang a, an thei lo vang a, i kawngkaah min luhpui sela a ṭha ang Tin, min zalh ang a, hmunphiah kha ṭhut bet tlat la, Keimingin hmun a han phiat dâwn ang a, 'Ui' a han ti ang che a, a kaiza tha chhat ṭhawt ang che,' a ti a

Ui chu zualko tûr chuan a kal ta vang vang a Mite chu a ko va, an lo kal ṭeuh va, an han zâwn dâwn a, a zâwn nân thing an han hmang dâwn a, nimahsela an zâwnna thing chu a tliak hmawk ṭhîn a. A ui chuan a

chungah chuan dı a dah ṭhîn a Mite chuan, "He uı hian engemaw a hriat ṭeh fo chu le, dı ı dah teh maı ang, a chhan rıau hı a lo awm ang e," an tı a, an dah ta a. An dah hnu chuan a thak ta lo va, in chu an han thleng a, kawngkaah chuan an han zâwn lût dâwn a, nımahsela a leng thei ta lo va A uı chuan kawngka hnuaı lam mawlh chu a pan a, a vir a vır maı a Mıte chuan, "Ngawı teh u, he uı hian kawngka hnuaıah luhpuı tûr a tı a nı âwm asın maw," an tı a Kawngka hnuaıah chuan an han rawlh a, an zawn lût theı ta zân a, a ruang chu an ralh ta ar maı a Keımıngı chuan pawı tı âwm tak maun a ṭah a ṭah maı a, nımahsela a rılru chuan a nuı a, a lâwm hle a Nakınah chuan Keımıngı chuan hmun a han phıat dâwn a, uı chuan a lo ṭhut a, "Uı, ı hnawk e," a han tı a Uı chu a beleu ṭhawt a, a thawh zâwng chuan Keımıngı kaıza tha chu a han chhat ṭhawt a, a tlân bo ta a Khualtungaıntâwna ruang chu an phûm ta a Khualtungaıntâwna uı chu chınghnıa hı a nı a, sate a seh apıangın a pu thlâna hnahkıah bulah chuan a thın leh a lung a dah zıah ṭhîn a

Tûn thleng pawh hıan chınghnıate hıan seh an neıh phawt chuan hnahkıah bulah a thın leh a lung an dah zıah ṭhîn an tı

THILTIH TÛRTE

1 Hêng thute hi hmangin thu tawi deuh ziak rawh.—
sawk sawk, bawrh bawrh, nger ngur, zawr zawr, chat chat
2 He mi thawnthu hi eng angin nge in ngaih sawiho rawh u
3 Thawnthu in phuah ngai em? Mahni ṭheuh-vin pakhat phuah rawh u
4 "Keimi" hi eng tihna nge ni?

10. Lasiri leh Lasari leh Thangsîra leh Thangzaia Thu

Lasiri leh Lasari hi unau an ni a, Lasiri hi a û zâwk a ni a, vânan an awm a lin, Thangsira leh Thangzaia pawh hi unau bawk an ni a, Thangsîra hi a û zâwk a ni a Leia awm an ni a He mite pali hi an awmna hrang mah sela an inkâwm ngeih êm em mai a Thangsîra te unau chu vâna Lasiri teinah chuan an han lêng fo ṭhîn a, an lâwn dâwn apiang h an Thangsîra leh Thangzaia chuan hla an sa a

"Lasiri leh Lasari,
Tukba lei la rawn thlak la
Thangsîra uai chhoh nân e
Thangzaia uai chhoh nân e,

Chutianga hla an sak veleh chuan vân atang hian hruizên sei tak hi an rawn thlâk thla a Chutah chuan an unauvin an uai a, Lasiri te unau chuan an khai chho ţhîn a Vânah chuan hlim takin an inkâwm ţhîn a, tin, an hâwng leh ţhîn a ni

Bâkvawmtepu hian Thangsîra te unau lêng fo thîn chu a awt ve êm êm mai a, ni khat chu Thangsira te unau sak hma chuan Bâkvawmtepu chuan an hla sak ţhin aug khân a va sak khalh ta a Lasiri te chuan Thangsira te emaw tiin an hrui chu an zuk thlâk a, chu veleh Bâkvawmtepu chu a uai thuai a Lasiri te chuan 'Zânina Thangsira te unau chu an va rit tehlul êm!" an ti a Nakinah chuan Bâkvawmtepu chu an khai chhuak ta sawlh mai a, pawi an ti êm êm a Nimahsela an hnar duh êm si lo va, an zînggah chuan a awm ve ta a Mut a lo hun chuan Lasiri te chuan vân mawng pawp kiangah hian an muttîr a, Lasiri chuan hla a han sa a

'Tawlh rawh tawlh rawh Bâkvawmtepu,
Vântawl dep rawh, vântawl dep rawh,
Ka nauvi zâlna bo ve,'

han ti a Bâkvawmtepu chu a tawlh hrut a, Lasiri chuan a hla sak chu a sa zêl a, ani chu a tawlh zêl a A tâwpah chuan vân mawng pawpah chuan a tawlh thla ta daih mai a A zân

lehah chuan Thangsîra te unau chuan hla an han sa leh a. Nımahsela Lasırı te chuan Bâk-vawmtepu a nı leh ang tıh an hlau va, an thlâk duh ta hauh lo va, hetıangın an tı a:—

"Kan thlâk nuam lo,
Kan thlâk nuam lo,
Bâkvawmtepu uaı nân chuan,"

an tı a

Thangsîra te chuan, "'Kan nı lo ve, keımah-nı kan nı,'" an tıh pawhın an awı duh lo va, an thlâk duh ta hauh lo va Nakınah chuan Thangsîra te chuan, 'A nıh loh leh kha kan lo kal ın phal lo veı maw? Keımahuı kan nıh leh nih loh ın la hrıa ang, kan tlânbo daıh dâwn a nıa Amaherawhchu kan kal hmaın Bakvawmtepu nên meı kan han ınkhûk sıak ang a, kan meıkhu chuan vân a rawn chhun ngıah ngıah ang a, Bakvawmtepu meıkhu erawh chu luı dungah a zâm darh chum chum ang," an tı a

An sawı ang chuan meı an han ınkhûk sıak a, Bâkvawmtepu meıkhu chu luıdungah chuan a zâm darh ta chum chum maı a Thangsîra te meıkhu erawh chuan vân a chhun ngat ngat a, tın, chu mı hnu chuan an tlân bo ta daıh maı a An tlân bo ta chu Lasırı te unau chuan an hrıat veleh ûm an tum a, an tlân ta a

Nakınah chuan lâwm rual tam tak hı an va hmu a, Lasırite chuan —

"Khata lâwm ruala e u,
Thangsira hmu che maw?
Thangzaia hmu che maw?"

an tı a

Tın, lawm rualte chuan an lo chhâng a,—

"A hmuh chu kan hmu naa,
Mual aw khûm khûm;
Mualpui aw khum khûm,
A tawn arohang phe ngauh ngauh,"

an tı a

Chutıchuan Lasırı te unau chuan mual an lam laih tawh tıh an hriat chuan an ûm leh ta ngai ngat a Nakınah chuan an va ûmphâ lek lek ta a Thangsira te unau chuan, 'Lasiri ten min umphâk dâwn e dâr benvawnah ı lo chang ang, an tı a Dâr benvawn ţha takah an lo chang a An rawn ûmphâk chuan dâr benvawn ţha tak chu an han hmu a a nau zâwk Lasırı chuan lâk a duh ta êm êm a a û hnênah chuan —

"Ai, ka u ı, ka u-ı,
A he dâr benvawn a ţha
La ta mai mai tâng ka tı,

a tı a

A u chuan Thangsîra leh Thangzaia kha an chang nun a ring a, a nau hnên ah chuan —

"Dârbenvawn tak maw i chan,
Thangsîra leh Thangzaia chan raw bei e," I a ti a

A u chuan lâk a luh ta haub lo mai a a nau hnên ah chuan "Kal rawh, Lasîr i kal zêl ang" a ti a, an kal ta zêl a An kal tâk veleh chuan Thangsîra leh Tangzâia chu nun ring ah an lo chang leh a Lasiri te chu an tlan khalh leh a, mual let hamah chuan pakhat chu khaw dur nasa takah a chang a, pakhat chu thlâm thar tha takah a lo chang a Ruah lah chu a sur dâwn ţêp si a a nau Lasiri chuan a hlau hle mai a, chu thlâm thar chu awm nân a ît êm êm ma a, a u hnênah chuan —

' Ai ka u-i, ka u i,
A he thlâm thar hi a ţha,
Awm ta mai mai tâng ka ti "

a han ti a

A u chuan Thangsîra leh Thangzaia nun a ring leh a, a duh lo va

' Thlâm thar nuam tak maw i chan,
Thangsîra leh Thangza a chan raw bei e,'

a ti a

A nau hnênah chuan, "Kal rawh i kal zêl ang, a ti a Chutichuan an kal leh ta zêl a

Chu mi hnu chuan Thangzaia te unau chu mihringah an lo chang leh a Lasni te chu an ânkhalh leh ta a Nakinah chuan Thangsia chu tuipui hnanah a chang a Thangza a kha dâr leilâwn tha takah a chang a luiah chuan a indawh kai zui mai a Chu mi hnu chu Lasni te khân an va thleng a Lasni chuan chu dâr leilawn chu zawh atân a it ta êm em mai a a u hnênah chuan --

'Ai ka u i ka u i
A he dâr leilâwn a tha,
Zawh ta mai mai tang ka ti '

a han ti leh ta a

A u chuan Thangsia te nia n a rin avângin
'Dâr leilawn tak maw i chan,
Thangsia leh Thangzaia chan raw le i e"

a ti a

Chu lai chu a hêlna an han zawng chiam thin a Nimah ela an hmu zo ta hlawl lo va, zawh lehi theih a ni ta lo va A nau kha chuan dar lenvawnahte an lo chan kha chu an tak zêl a duh avângin ani chuan dâr leilawn chu a han zawh chhuak zai zai a Chu mi hnu chuan a u chuan a han zawh ve a, nimahsela a lai a thlen lawn veleh leilâwn chu a auh ţhawt ţhawt ţhîn a zawh chhuak ngam ta hlawl lova Nakinah chuan a nau chuan, "Ka u, ka paw mai ang e," a ti a A u chu a han pua a, dai leilâwn

chu a han zawh ta a A lai a thlen chuan a auh tuar tuar a, le lâwn chu a laiah chuan a tlâk a tuiah chuan an tla dûn ta a A nau chuan tui chu a hleuh kai a, vau kamah chuan a ṭhu a A u erawh kha chuan a hleuh kai ve thei ta lo va, a nau chuan —

"Ka u, hleuh rawh,
Ka u, hleuh rawh,"

a lo ti ṭhin a

Nakinah chuan a nau chu uleuh ah a lo chang a a û kha chu tuiah chuan a tla hlum ta a Tun thlengin ûleuh chu a la hrâm lo thin Tin, chu mi hnu chuan Thangsîra leh Thangzaia kha mihringah an lo chang leh a Tûnah chuan Lasiri te pawh an awm tawh si lo va mihring nih pawh a nuam tawh lo ve, thil dangah i chang mai zâwk ang," a ti a A û chuan —

"Nang hi e, nang hi e, sialpaah i chang ang a,
Kei hi e, kei hi e, sial nuah ka chang ang a,
Kum tin, kum tin, i bu dûn ual rial ang aw?"

a ti a A nau chuan, "Aw i" a ti a A û chuan -

"Nang hi e, nang hi e, arpaah i chang ang a,
Kei hi e, kei hi e, arnuah ka chang ang a,
Kum tin, kum tin, i khuang dûn rial ual ang aw?" a ti a

A nau chuan, "Aih-i," a ti a Ran engkim ...u a han ti zêl ţhîn a, a nau chuan engmaha ...n chu a duh ta lo zêl a A tâwpah chuan — "Nang hi e, nang hi e, farţuahah i chang ang a, Kei hi e, kei hi e, vaubêah ka chang ang a, Kum tin, kum tin, i vûl dûn chîk chêk ang ...w?" a ti a

A nau chuan, "Aw le," a ti a Chutichuan ...i ţuahah leh vaubeah chuan an chang ta a Tûn thleng hian kum tinin farţuah leh vaube chu an pâr hun a la inang ta fo a ni

THILTIH TÛRTE

1. He mi thawnthua mihring hming pali ziak rawh
   Thangsîra leh Thangzaia h atc lehkhabu entawnin ziak rawh
   Lasiri te hla pawh ziak rawh
   Ranah chang thei ta la, eng rana chan nge i duh ber? Eng vângin nge i duh?
   Sawiho zet ula, tin, ziak rawh u
   Kum tin farţuah leh vaube an pâr hun a la inang zêl a, eng vâng nge ni?
   A chhan tak ziak la, tin, a thawnthu ziak tel rawh

11 Chhûra Lêngui (*by Laandala*)

Chhûra ham e, a sial lam tûr,
Kawlkei sa hrangin lo bêl,
' hhûra hrâng e, kâmkei a vêl,
" Lêngui ţian thuai rawh, ka changsial zawng
I ei lâwng " a ti

Hrâng zawng laian lung lai mâwl e,
Kâwlkei han ui sen a ti,
Thaun chhâng e biahzai nêmin,
' A sen rêng rêng chu hlau zêl ang che,
Kâwlkei a ni e '

Thai biahthu rêng a tawng tniam lo,
Târ mawi lêng hnah sen hlau ve,
Thai tui zîng chawi chhuah zai rêl lo,
La bang fei rawn chawi hrâng nun langin
Sial phaw nên tâwng e.

THILTIH TÛR-TE

1 He mi hla tawng upa awm ap ang ziak chhuak la a awmzia hrilhfiah rawh.

2 Chhûra tunge ni? A chanchin dang i hriat chuan ziak rawh

3 Naupang tân hla phuah ve rawh

4 Hmân lai Mizo hla dang pakhat tal ziak rawh.

12 Chhûra Rawngbâwl (*by Chhuana*)

Ankim dâwnin Chhûra nuthaun a hril,
Chhung tûrni khian thlang tlâk zâi a rêl hunin,
Rawl ang lo chhûm ang che
Phunbung zâr deng dung khi,
Khi ni kâwla êng mawi pui khian a kai hunin,

Tûrni tlâk tum thangvân zâwl a liam ta e,
Thinlai ţhâwng e, a thai biahthnin a tho ve,
Chhermei châwiin phunbûng,
Hâl tum ang reng hianin,
Seifa khuavêl hril zawng a tling leh ngei dâwn e

Thing tin tulâwr pualva chânbuaia iangin,
Kai a tum ve sângthing lêrah, ei rêlin,
Vânlung phûng ang tla e,
Rianghlei chuang Chhurbûra,
Nau ang nuarin chhâm ang a zâl ţuan rêl lovin

THILTIH TÛRTE

He mi hlaa tawng upa awm apiang ziak chhuak la, a awmzia sawifiah bawk rawh

Chhûra rawngbâwlte chu engnge ni?

Nang, i nu rawng i bâwlsak ngai em? Engtinnge i tihsak ţhîn? kim takin ziak rawh

Mite rawngbâwl sak a ţhatzia leh a ţulzia te ziak rawh.